

PROLOOG

‘Noa, schiet op nou!’ In het Hebreeuws klonk het haast nog dwingender. Maar de jonge vrouw – die nog steeds haar oorspronkelijke naam Nadine Kleijn gewend was – keek verward in het rond. In paniek rende een collega voorbij met een patiënt in haar armen. Er schampte een voet langs Noa’s arm. Ze zag hoe de vrouw halverwege de gang op het nipper-tje een andere collega ontweek, die op een prullenbak was gaan zitten. De wanden van de kleine plastic bak stonden bol onder haar gewicht. Deze collega keek verdwaasd voor zich uit, ze haalde een pakje sigaretten uit de zak van haar uniformjasje en stak met een automatische beweging een sigaret op. Links en rechts renden nu collega’s langs met patiënten in rolstoelen, op badstoelen of simpelweg in hun armen. Het geluid van het luchtalarm drong door tot in de kleinste hoekjes van het gebouw en nam langzaam maar zeker bezit van Noa’s hele lichaam. Haar hoofd leek te barsten, er was geen ontsnappen aan. De tijd vernauwde zich tot alleen dit directe moment. Denken was haast onmogelijk.

Sonja! Eén naam kwam bovendrijven. Noa’s hersenen leken weer contact te maken met de zenuwen in haar lichaam. Ze kwam in beweging en holde zo snel ze kon naar de kamer waar Sonja verkrampd in haar bed lag. De oude vrouw kon haar armen en benen al jaren niet meer bewegen. Ze lag al zes jaar in hetzelfde bed, in dezelfde kamer in het bejaardenhuis in Haifa. Sonja keek Noa met opengesperde ogen aan en glimlachte breed met haar tandeloze mond. Ondanks de pijnen die zij leed, glimlachte ze altijd. Misschien is het geen echte glimlach, dacht Noa, misschien is haar mond gewoon net zo verkrampd als de rest van haar lichaam. Ze glimlachte terug in een poging Sonja gerust te stellen en boog zich over haar heen.

Zodra ze haar optilde, zou de vrouw beginnen te bloeden uit de tientallen doorligplekken. Dat gebeurde elke ochtend al, wanneer Noa haar optilde om haar op de badstoel te zetten. Zelfs op haar oren zaten meerdere kleine plekjes van het doorliggen. Even twijfelde Noa. Maar ze moesten hier weg!

Shai schoot langs haar heen en tilde Mina uit het bed eraan. Noa vroeg zich af of ze minder paniek voelde dan de mensen om haar heen. Zij had in elk geval geen familieleden in dit land, die getroffen konden worden door de Scuds die Saddam Hoessein liet neerregenen. Ze fluisterde ‘sorry’ tegen Sonja en tilde haar zo voorzichtig mogelijk op. Hoewel ze erop voorbereid was, was het toch onthutsend om te voelen hoe weinig de oude vrouw woog. Het kostte haar geen enkele moeite om met haar in haar armen snel de gang door te lopen. Ze lieten een spoor van bloed achter op de schoongeboende vloer. De glimlach verliet geen moment het oude gezichtje.

Noa kwam als laatste aan in de *cheder atoum* – een armzalige kamer, niet veel anders dan de andere kamers op deze verdieping, maar gezien de structuur van het gebouw wel de veiligste ruimte in het pand. De ramen waren volledig afgeplakt met tape, zodat als er dichtbij een Scud-raket insloeg, de ruit niet als een schervenregen door de kamer zou vliegen en op de patiënten zou neerdalen. Noa keek om zich heen. Alle bedden lagen al vol, en in diverse bedden lagen twee patiënten naast elkaar. Waar moest ze Sonja leggen? De bloedvlek op de grond naast haar voeten werd al groter. Dit was toch belachelijk?

Ze kon Sonja nergens kwijt. De oude vrouw begon te huilen, een haast onhoorbaar gejammer, uit de diepte van haar uitgemergelde lichaam. Noa draaide zich om, rende terug naar Sonja’s kamer en legde haar terug in haar eigen bed – op haar linkerzij deze keer. Teder, alsof er geen gevaar bestond en de wereld vredig was, dekte Noa haar toe.

‘Noa, daar hebben we geen tijd voor. Kom hier en zet je gasmasker op!’ riep een collega naar haar. De sirene hilde. Hoe lang nog? Hoeveel tijd hadden ze verspeeld met heen en weer rennen? Ze had geen idee. Opeens barstte een van de verpleegkundigen in huilen uit, ze rukte haar gasmasker af en be-

gon door de gang te rennen, kamer in, kamer uit. Shai bedacht zich geen moment: hij rende achter haar aan en sleurde haar de zusterpost weer in. Maar Noa zag hoe ze zich losrukte. ‘Ze zijn niet veilig! Ze liggen daar niet goed, we moeten ze verplaatsen. Ze moeten naar beneden, allemaal. Kom nou! Waarom helpt niemand me?’ De jonge vrouw schreeuwde het uit, de tranen liepen over haar wangen. Noa liep erheen en hield haar vast terwijl Shai haar snel en vaardig een valiuminjectie toediende. Daarna zette ze kalm haar gasmasker weer af, maar voor ze Shai volgde naar beneden, liep ze nog een keer langs de patiënten. Jaelli, eenzaam achtergebleven in haar bed, schreeuwde het uit toen ze binnenkwam. Doodsangst stond op haar gezicht te lezen. Ze wees naar het gasmasker in Noa’s hand en gilde: ‘Hitler! Hitler komt eraan! Help me!’

Noa hield het masker achter haar rug en boog zich over de oude, broze vrouw heen. ‘Ik ben het. Noa! Rustig maar. Hitler is dood, de Tweede Wereldoorlog is voorbij. Je bent in Israël, het is 1991!’ Angstig keek Jaelli haar aan. De grote ogen lieten haar niet los. Ze geloofde er geen woord van, zo te zien.

Noa liep naar beneden, waar enkele collega’s in de hal onder een tafel waren gekropen. Jood en moslim, Israëliër en Palestijn zaten gebroederlijk naast elkaar, gedwongen door de Scuds. Zou ze zich tussen hen proberen te wringen? Voor ze een besluit had genomen, liet een doffe dreun het gebouw schudden. Iemand gilde. Noa liet zich plat op de grond vallen met haar handen op haar hoofd.

Een inslag, dacht ze, niet ver hiervandaan! De voordeur zwaaide open en sloeg met een klap tegen de muur. Een groep gewapende mannen stormde het pand binnen. Ze waren in het donker gekleed en schreeuwden in het Arabisch tegen elkaar. Ze schoten wild om zich heen. Noa’s hart bonkte in haar keel. Een oerinstinct stak de kop op: ze moest rennen, weg van hier.

Op dat moment hoorden ze een ijzelijke gil. Hij kwam van de bovenste verdieping. Noa kwam overeind en rende de trap op.

In de cheder atoum zag ze Moshe op de grond liggen naast een bed. Moshes zongedroogde huid, dun als perkament, was

bij de val blijven haken aan de punt van het bedkastje en er was een lap vel van zijn arm af gescheurd. Toen Noa naast hem neerknielde, zag ze het naast zijn bloederige arm hangen, met nog maar een klein stukje eraan vast. Noa's blik werd naar de bovenarm getrokken: er stond een nummer op geta-toeëerd, verbleekt door de zon. Ze hoorde de gewapende man-nen de trap op stormen. Paniek. Angstig keek ze om zich heen. Waar kon ze heen... en de patiënten?

DEEL EEN

Maandag 7 mei 2012, 12.01 uur, Rietwijkerstraat, Amsterdam

NOA

Noa Kleijn schoot rechtovereind in haar bed. Ver weg hoorde ze het luchtalarm, jengelend, dreigend, maar er klopte iets niet. Deze plaats klopte niet met het geluid. Waar waren de patiënten? Langzaam werd haar blik helder en ze herkende haar bed, haar slaapkamer, de foto's aan de muur. Foto's van Israël, maar daar was ze niet meer. Al tijden niet meer. Ze was in Nederland, in Amsterdam. Toch geen goed idee om via de iPad-app 'Your Middle East' de nieuwsberichten uit het Midden-Oosten te lezen voor het slapengaan. Kennelijk hadden haar ervaringen in de Eerste Golfoorlog zich op bizarre wijze vermengd met het laatste nieuws over de weer oplevende activiteit van Al Qaida in Irak.

Ze had onrustig geslapen, en bovendien veel te kort. Tot zes uur in de ochtend had ze zitten posten bij een flatgebouw waarvan bekend was dat er een drugsdealer woonde. De tipgever was er zeker van dat er juist deze nacht een partij xtc afgeleverd zou worden. Dat was niet gebeurd, maar Noa kon de deur van het pand intussen wel uittekenen. Als dezelfde tipgever vandaag weer belde, met de mededeling dat hij zich een dag vergist had, mochten ze straks weer.

Ze veegde over haar wangen. Die waren droog. De tranen die ze zo-even nog gevoeld had, waren er helemaal niet. Langzaam kwam ze bij haar positieven en ze realiseerde zich dat het maandag was. De eerste maandag van de maand. Twaalf uur, dat verdomde alarm! Ze sloot haar ogen en liet zich terugvallen in de kussens. Maar wakker was wakker, en hoe ze het ook probeerde, slapen lukte niet meer. Zeker niet toen Cayenne ook nog op haar bed sprong en klaaglijk begon te mauwen. Het leek wel of de eigenwijze viervoeter altijd chagrijnig keek.

'Wat moet jij nou weer?' zei ze quasi verontwaardigd. 'Nou, kom dan maar.'

Ze sloeg het dekbed opzij, zwaaide haar benen over de rand van het bed en schoot haar zelfgefröbelde pantoffels aan. De geur van vers kattenvoer was niet het eerste wat ze wilde ruiken bij het wakker worden. Dus pakte ze eerst het koffieblik en snoof genietend de geur van koffie op. Vervolgens opende ze een blikje Adult Kalf & Kalkoen. Toen Cayenne voorzien was, staarde ze uit het raam naar een grijze, troosteloze wereld, terwijl de koffiemachine de bonen luidruchtig maalde.

Even later slofte ze met een verse kop koffie in de hand naar de bank. Ze vond de afstandsbediening tussen de kussens en zette de televisie aan. Nieuws. De gebeurtenissen in Nederland en in de wereld, zo zakelijk en efficiënt door de nieuwslezer tot hapklare brokken verwerkt, hielden vaak direct verband met haar werk. Soms waren zij het zelf die het nieuws maakten. 'In Rotterdam zijn drie meisjes en twee jongens in de leeftijd van dertien tot zestien jaar aangehouden. Zij hadden een medescholier zodanig gepest dat het meisje uiteindelijk een zelfmoordpoging deed. De politie kwam het vijftal op het spoor doordat ze hun pesterijen uitgebreid op internet bespraken.'

Goed gewerkt, collega's, dacht Noa. Ze had geen kinderen, en de kans dat die er nog zouden komen was klein. Het had haar jaren gekost om aan het idee te wennen dat ze nooit moeder zou worden en ze had er veel verdriet om gehad, maar op momenten als dit was ze er dankbaar voor.

Cayenne zette haar nagels in de bank en sprong erop. Tevreden likte ze haar pootjes af, ze rekte zich uit en nestelde zich vervolgens op Noa's schoot. Die leunde met een zucht achterover en zapte verder. National Geographic Channel, volkomen ongevaarlijk. De natuurbeelden zouden haar akelige droom wel verjagen. Ze verplaatste de kat net voldoende om languit te kunnen gaan liggen. Cayenne opende een oog en keek wantrouwend naar de brullende mannetjesleeuw op het scherm. Dankzij de ongecompliceerde beelden van de Afrikaanse savanne vielen ze ongeveer tegelijk in slaap.

Toen Noa voor de tweede keer die dag wakker schrok was het vijf uur 's middags. Gelukkig was het nog licht buiten. Ze kon

er nog steeds niet goed tegen dat ze in de ochtenddienst ongeveer de helft van het jaar in het donker naar haar werk ging en pas thuiskwam als het alweer donker was. Na een nachtdienst had ze sowieso niks meer aan haar dag. Er waren maanden waarin ze elk vrij uurtje als een nachtuil doorbracht. De dagen na een nachtdienst werden slaapdagen genoemd, en dat was ook precies wat ze waren. Voor Noa wel tenminste.

Op de televisie wroetten stokstaartjes driftig in het zand, op zoek naar insecten en schorpioenen. Niks gemist, dacht ze. Ze zette het apparaat uit en liep rillerig naar de badkamer. Ze was nog steeds blij met het appartement aan de Rietwijkerstraat, dat ze zo snel na haar terugkomst uit Israël gevonden had. Er lag net een nieuwe laminaatvloer in en het enige wat ze had hoeven doen was de muren een nieuw likje verf geven. Ze had gekozen voor lichte kleuren en de uitstraling was nog steeds prettig, ook al werd het nu wel tijd voor een volgende verfbeurt. Het appartement was niet al te duur en ze kon fietsend naar haar werk aan het bureau Koninginneweg.

Toen ze zich na een douche weer min of meer levend voelde, stapte ze de deur uit en liep naar de supermarkt. Ze pakte een maaltijdsalade uit de koeling. Een man met een kind in zijn winkelwagentje legde haastig, nadat haar blik over hem heen was gegleden, een pak gamba's vanuit zijn tas terug in het schap. Alsof men op een of andere manier aanvoelde dat ze politieagente was. Soms leek het wel of ze geen moment vrij had. Ze deed of ze het niet had gemerkt.

Thuis trok ze de krant uit de bus, ze opende haar salade en at voor de televisie. Een praatprogramma. Na het eten pakte ze de telefoon en koos het nummer van Shai.

Ze hadden altijd contact gehouden. Hij was haar levende verbinding met *ha Eretz*, het thuisland. Er waren meer dan dertien jaren verstreken sinds zij uit Israël naar Nederland was teruggekeerd, en sindsdien was Shai al verschillende keren op bezoek geweest. Hoewel het Noa goed beviel in Amsterdam, miste ze haar vrienden in Israël en het warme klimaat nog steeds. Eenmaal vrienden, altijd vrienden: dat was een wetmatigheid in Israël. Ze hield van het temperament van de men-

sen en van de bevolgen discussies.

De beelden van wat ze samen hadden meegemaakt spookten nog steeds door haar hoofd, maar ze begon er niet over. Hij klonk moe. ‘*Ma shlomech? Effo at, ma at osa?*’ Hoe is het? Waar ben je, wat doe je? Shai moest binnenkort weer op *mi-lohiem*. Elk jaar een maand lang terug het leger in. Net als bijna elke volwassen man in Israël was hij reservist ter bescherming van de kwetsbare staat. Er was geen ontkomen aan, of je nu topmanager was of schoonmaker. Vrouwen waren één maand per jaar hun man kwijt; dat hoorde erbij. De vrouwen wisten zelf maar al te goed hoe het was om te dienen als soldaat, aangezien ze zonder uitzondering zelf ook twee jaar in het leger hadden gezeten, een jaar korter dan de mannen. En de kinderen? Die zouden het voorbeeld van hun ouders snel genoeg volgen. Het was een van haar redenen geweest om te twijfelen aan het trouwen en kinderen krijgen in Israël.

Volgende maand zou Shai waarschijnlijk naar de Golanhoogten worden gestuurd, bij de Syrische grens. Hij was somber. ‘... aan de overkant van de grens zit Jabhat al-Nusra. Ze zijn sinds januari aan het groeien en zijn gelinkt aan Al Qaida.’ Shai zuchtte. ‘We hebben nooit rust. Altijd maar alert zijn. Ik word er soms zo moe van.’

‘Waarom kom je niet een paar dagen naar Amsterdam?’ vroeg Noa. Shai stemde direct gretig in. In Amsterdam voelde hij zich vrij. Zijn geaardheid werd nog steeds niet helemaal geaccepteerd in Israël: homoseksualiteit paste niet bij de machocultuur daar. Een bezoekje aan Amsterdam was iets om naar uit te kijken. Hij hoopte dat hij vrij kon krijgen. Rond Sjavoeot, de viering van het geven van de Thora, op 27 en 28 mei, dat zou mooi uitkomen. Hij zou bellen als het gelukt was om een ticket te regelen. Noa wist dat hij dat altijd op het laatste moment deed, dus tot eind mei zou ze niet zeker weten of hij kwam. Door het telefoongesprek heen hoorde ze vaag sirenes in de verte. Politie en een ziekenauto. Even later nog een. Ze schonk er geen aandacht aan en koesterde zich in de warmte van Shais stem. Hoewel ze elkaar verder niet zoveel te vertellen hadden, wisten ze het gesprek toch nog een klein half-

uur te rekken en toen ze eindelijk afscheid namen was het bijna halfnegen.

Noa was in gedachten nog in Israël toen de telefoon ging. Half liggend op de bank kon ze er net bij. Tijd om te schakelen kreeg ze niet. Sterker nog, ze kreeg niet eens de tijd om haar naam te zeggen, want de stem van haar collega schalde al door de kamer voor ze de telefoon aan haar oor had.

‘Kleijn, wat kan jij ontzettend lang lullen. En waarom neem je je mobiel niet op?’

Die stond nog uit, realiseerde ze zich. ‘Richard,’ zei ze, een beetje verbouwereerd, maar ze herstelde zich snel. ‘Sorry, ik belde even met Israël.’

‘Je moet nu komen. We hebben een schietpartij.’

Meteen zat ze rechtop. De sirenes, dacht ze. Ik had het kunnen weten.

‘Slachtoffers?’

‘Een jongen is ter plekke behandeld en een tweede is naar het VU-ziekenhuis. Voor hem ziet het er niet goed uit.’

‘Wanneer is het gebeurd?’

‘Een halfuur geleden, in de Govert Flinckstraat bij Ibiza in de buurt. Ik ben onderweg, zal ik je komen halen?’

‘Graag. Ik sta met vijf minuten beneden.’

‘Wat een luxe,’ zei ze, toen de grijze Volkswagen Golf precies vijf minuten later voor de deur stopte.

‘Wel zo makkelijk, toch?’ zei Richard. Hij was een lange man, met een beslist aantrekkelijk uiterlijk. Negenendertig jaar en gescheiden, een vakmaloet – dat had hem zijn huwelijk gekost. Noa mocht hem graag en bewonderde zijn kennis en ervaring. Hij had haar al meer dan eens uit netelige situaties gered, iets waarop hij zich nooit had laten voorstaan. Ze keek even opzij. Hij trok op en scheurde de straat door. Als mijn burens het zien, dacht Noa inwendig gniffelend, geloven ze dat ik opgehaald ben door een vriendje dat indruk probeert te maken.

‘Twee groepen jongeren, een groep van Marokkaanse afkomst en een groep extreemrechtse jongeren, komen elkaar

naar alle waarschijnlijkheid tegen voor de coffeeshop Ibiza en krijgen ruzie. Een van de extreemrechtse jongens trekt een vuurwapen en schiet gericht op de groep Marokkanen. Komt het je bekend voor?’

‘Extreemrechtse jongeren? De Racial Volunteer Force van Blood & Honour?’ vroeg Noa.

Richard knikte bevestigend.

Grimmig voegde ze eraan toe: ‘Ze hebben het dus gedaan, de klootzakken.’

‘Er komt gezeik van, Noa.’

Noa zuchtte. Ineens schoot het bericht op het journaal haar weer te binnen. ‘Ja, daar ben ik ook bang voor.’

‘Waarom hebben wij niks gedaan?’

‘De tip was te mager en we hadden te weinig specifieke informatie. Er wordt zoveel bedreigd via het internet, we hebben meer nodig om opvolging te kunnen geven aan zoiets. Je weet hoe krap we zitten qua capaciteit.’

Richard nam de bocht harder dan nodig, waardoor ze tegen het portier gedrukt werd. Noa moest moeite doen om zijn rijstijl niet als een verwijt op te vatten.

‘Ze hebben via sociale media de plaats afgesproken.’

‘Ja, en wij waren te druk met andere zaken. Ik weet het.’

Noa kon de afzetting al zien en vroeg zich een moment af of Richard nog zou remmen.

‘Ik hoop dat hij niet doodgaat,’ antwoordde Richard, terwijl hij met piepende banden langs de weg stopte, een paar centimeter van het afzetlint, naast twee surveillanceauto’s en de witte bus van Forensische Opsporing.

‘Kijk,’ zei hij met nauwelijks verholen ergernis, toen ze onder het lint door kropen, ‘daar heb je ze al.’ Hij wees op twee cameramensen. AT5 en SBS6, registreerde Noa. Ze kende de cameraman van gezicht.

‘Oké,’ zei ze, tegen niemand in het bijzonder. ‘Wat hebben we?’ Ze nam de plek in zich op. Honderden keren was ze hier geweest, maar nu keek ze met andere ogen. Van het ene op het andere moment was een gewone weg een plaats delict geworden. Hier en daar stonden groepjes mensen te praten, collega’s

in uniform namen getuigenverklaringen op. Lichtbundels van Maglites schenen laag over de grond. Forensische Opsporing was al bezig. Bordjes met cijfers gaven de vindplaatsen van hulzen en bloedsporen aan. Ik ben echt de laatste, dacht Noa.

Richard wees in de richting van de Van Woustraat. ‘Voor zover we nu weten kwam er een aantal Marokkaanse jongens op scooters aanrijden. Met hoeveel ze waren weten we nog niet: sommige getuigen hebben het over drie, andere over vijf en ik hoorde net van een uniformcollega dat iemand had gezegd “een hele groep”. We hebben geluk dat er in dit gebied CCTV-camera’s hangen.’ Richard schraapte zijn keel. ‘Bianca is nu de beelden aan het ophalen. Ik denk dat ze naar de coffeeshop wilden gaan. De andere jongens stonden hen waarschijnlijk op te wachten. Volgens getuigen was er eerst een woordenwisseling. Kort, want vrijwel meteen trok een van de jongens een vuurwapen.’

‘Weten we al wie?’

Richard schudde zijn hoofd. ‘Daar zijn we zo achter, dankzij al dat gedoe op internet en zo.’

Uit de richting van de tent naderde een collega in een felgele uniformjas. Noa herkende hem al van een afstand – en al had ze zijn gezicht niet herkend, dan zei het woord PERSVOORLICHTER op zijn jas genoeg.

Richard draaide zich om en vroeg: ‘Moet ik erbij blijven?’

Noa schudde haar hoofd. ‘Ik ben een grote meid.’ Ze schudde uit gewoonte haar lange haren los en toverde een glimlach op haar gezicht, waarvan ze hoopte dat die professioneel en gepast voor de gelegenheid overkwam.

‘Noa!’ riep de voorlichter al van ver. ‘Jou moest ik nou net hebben.’

‘Marco,’ zei ze. ‘Je bent er vlug bij.’

‘Dat was de pers ook. Ze willen weten waarom de politie niet eerder ingegrepen heeft.’ Hij ademde snel en oppervlakkig. Noa kreeg het normaal al benauwd als ze hem hoorde praten. Dat was deze keer nog een beetje erger. ‘En,’ – hij dempte zijn stem en boog zich iets naar haar toe – ‘de korpsleiding ook.’